

Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării – o cale subutilizată

[European Union Strategy for the Danube Region – an underused way]

Andreea-Mădălina CIMPOEȘU

Abstract: This questionnaire, as a continuation of the article "*European Union Strategy for the Danube Region and the existing situation in the riparian counties in Romania*", aims to follow the opinion of some actors directly involved on the impact that the European Union Strategy for the Danube Region (EUSDR) had in Romania until 2018. The original aspect consists precisely in the application of questionnaires to some actors directly involved in this Strategy. They widely welcomed my approach and were open to helping me complete these questionnaires, of course under the protection of anonymity. The answers to the questions were multiple and revealed divergent expectations regarding future developments. At the moment, I am still monitoring the evolution of the Strategy since the EUSDR Presidency took over by Romania (November 1, 2018), and I will present the results in a future study, most likely in the autumn of 2020. The main result of the questionnaire is that, despite the added value expected at launch, EUSDR is still an underused dimension. Challenges that limit the effectiveness of this strategy can be integrated into three categories: the first has to do with underfunding and the difficulty of identifying exact sources of funding for projects with SUERD relevance, the second with the lack of a functional and well-developed institutional framework and the third is the lack of up-to-date legislation in line with current needs.

Keywords: *cohesion, cooperation, development, EUSDR, region, strategy*

Introducere

Având în vedere că Fluviul Dunărea este cel de-al doilea ca mărime în Europa, trece prin 10 țări iar bazinul său este cel mai „internațional” din lume, conținând teritoriile a 19 țări și o mare concentrare de capitale și zone metropolitane la nivelul Uniunii Europene, interesele României în cadrul Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării decurg din interesul național primordial al garantării unei dezvoltări echilibrate a întregului teritoriu național, SUERD fiind astfel un cadru suplimentare pentru atingerea acestui obiectiv. În acest sens, clusterelor¹ reprezintă un model de dezvoltare echilibrată și sustenabilă în țara noastră.

Chestionarul pe care îl supun atenției a făcut parte dintr-o cercetare, „Strategia Uniunii Europene pentru regiunea Dunării și situația existentă în județele riverane din România”, publicată, unde am utilizat Mixed Methods Research pentru a obține astfel o imagine mai amplă și clară asupra realității cercetate. Studiul a avut ca scop principal analiza Strategiei și situația din

---

¹ Clusterul – concentrare geografică (la nivel de regiune, țară) de companii interconectate (în special IMM), furnizori specializați, furnizori de servicii, firme din industrii înrudite, universități, institute de cercetare și asociații de comerț, administrații publice locale din domenii specifice, care concurează dar și cooperează.

judetele riverane din România (până în 2018), concluzia principală la care am ajuns fiind, din păcate, că SUERD nu a reușit să genereze plus-valoarea așteptată la lansare, aceasta fiind în continuare o cale subutilizată.

Chestionarele au cuprins următoarele întrebări:

1. Ce poziție are România pe SUERD?
2. Care considerați că este principala dificultate care există la nivelul Strategiei?
3. Ce a făcut România în acești ani de membership? Ce impact credeți că are SUERD la nivel național?
4. În cadrul grupului din care faceți parte, îmi puteți spune ce s-a realizat concret până în momentul de față și ce este pe "listă" pentru următoarea perioadă?
5. Care sunt principalele nemulțumiri și așteptări pe care le aveți și care sunt barierele cu care vă confrunțați cel mai des?
6. Care au fost ultimele evenimente, cele mai relevante, la care ați luat parte? Ce s-a vorbit și ce s-a modificat/adăugat Strategiei?
7. Ce oportunități ar putea aduce pe viitor (1, 2, 3 ani) această Strategie pentru această parte a Europei, în special în România. Rămâne mai mult doar un concept sau va aduce elemente de dezvoltare?
8. Fluvii din Germania, Belgia, Franța au fost foarte bine utilizate pentru dezvoltarea locală, credeți că și potențialul Dunării a fost atins la nivelul țării noastre?
9. În termeni de politică regională, este SUERD o reușită? Ce considerați că lipsește?
10. Considerați că politica de coeziune contribuie realmente la îmbunătățirea cooperării teritoriale?
11. Referitor la președinția Consiliului UE a României din 2019, credeți că vada o mai mare vizibilitate acestei Strategii la nivel național? Cum s-ar putea face asta?
12. În perioada noiembrie 2018-noiembrie 2019, România va fi responsabilă de Președinția Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (SUERD), mandat important ce va coincide cu preluarea Președinției Consiliului Uniunii Europene. Va cunoaște această formă de colaborare regională o dezvoltare în perioada respectivă? Pe ce ar trebui să se pună mai mult accent?

Chestionarul realizat a urmărit diferitele perspective ale actorilor implicați în Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării. Principala întrebare de cercetare de la care am pornit a fost: *Ce impact are SUERD și ce beneficii a adus României? Iar ca obiectiv specific am urmărit perspectivele diferiților actori implicați pe SUERD.*

Am luat în considerare un grad ridicat de confidențialitate prin nepublicarea anumitor răspunsuri în care se faceau referiri directe la persoane, nu tocmai pozitive, și prin garantarea anonimatului. Completarea chestionarelor a avut loc în perioada martie-mai 2018. Acestea au fost realizate în timpul stagiului desfășurat în cadrul Ministerului Afacerilor Externe (MAE) și au conținut 12 întrebări, toate cu răspuns deschis. Respondenți au fost 7 actori instituționali, implicați direct în SUERD.

De la momentul respectiv până în prezent, încă monitorizez evoluția și situația Strategiei de când președinția SUERD a fost deținută de România (1 noiembrie 2018) și voi prezenta rezultatele după doi ani într-o analiză viitoare, cel mai probabil în martie-mai 2021, pentru a vedea dacă obiectivele propuse în timpul președinției române ale EUSDR au fost îndeplinite cu succes și în ce măsură.

Obiective acestui demers sunt:

1. Optimizarea implementării acțiunilor relevante EUSDR și crearea de noi oportunități de încurajare și promovare a proiectelor care conțin o componentă EUSDR în România;
2. Identificarea beneficiilor pe care implementarea EUSDR le poate aduce României prin accentul pus pe asigurarea coeziunii economice și sociale și reducerea disparităților de dezvoltare.

Analiza răspunsurilor a chestionarelor realizate

România, fiind unul dintre promotorii acestei macro-strategii alături de Austria, are o poziție foarte importantă pe SUERD, pe teritoriul nostru aflându-se aproximativ 1075 km din cei 2860 km ai fluviului, ceea ce presupune un potențial ridicat de dezvoltare economică și culturală, dar și asigurarea unui mediu cât mai amplu pentru protejarea florei și faunei locale.

Potrivit unui actor chestionat², „Încă din anul 2008, țara noastră a recunoscut potențialul Strategiei de a contribui la coeziunea economică, socială și teritorială a UE, la îndeplinirea obiectivelor UE, precum și la dezvoltarea durabilă a regiunii dunărene. Ca urmare, țara noastră se implică activ, prin numeroase structuri aparținând administrației publice centrale și locale, agențiilor guvernamentale, mediului academic, mediului de afaceri, mediului asociativ și societății civile în implementarea acțiunilor incluse în planul de acțiune al fiecărei arii prioritare, cu scopul de a valorifica cât mai mult oportunitățile pe care macro-strategia le oferă în vederea dezvoltării sustenabile a teritoriului românesc”³.

Totuși, implementarea Strategiei este responsabilitatea tuturor, la nivel național, regional urban și local. Acțiunile prevăzute în Planul de Acțiune trebuie transformate în proiecte concrete. Acestea trebuie susținute în mod activ, respectând autonomia procesului decizional al diferitelor programe de finanțare. Mai mult, la data de 3 februarie 2011, la Budapesta, Comisarul pentru Politici Regionale, domnul Johannes Hahn, a anunțat care stat și regiuni vor coordona ariile prioritare din cadrul Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării. Decizia privind desemnarea statelor care coordonează ariile prioritare a fost prezentată de domnul Johannes Hahn, într-un comunicat de presă, la aceeași dată.

Potrivit unui alt respondent, pentru toate cele 14 state participante, *principală dificultate la nivelul Strategiei* constă în identificarea surselor de finanțare a proiectelor cu relevanță SUERD: „Pentru fiecare dintre statele participante la strategie, a fost necesară intensificarea cooperării unor structuri deja existente și alinierea priorităților naționale astfel încât proiectele

---

² Răspunsurile furnizate sunt puncte de vedere personale ale actorilor chestionați și nu reprezintă poziția oficială a ministerelor implicate în SUERD.

³ Respondent 1, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP). Chestionar aprofundat în data de 23 martie 2018.

elaborate să aibă un impact real pentru regiune. Numărul mare de state generează uneori un proces decizional care necesită un timp îndelungat. Pentru îmbunătățirea timpilor de reacție se utilizează toate metodele de comunicare moderne, cu preponderență poșta electronică, iar în funcție de modul de organizare al fiecărei arii prioritare se poate aplica principiul aprobării tacite”⁴.

Pentru a veni în sprijinul acestei dificultăți întâmpinate, pentru perioada 2014-2020, a fost lansat Programul Transnațional Dunărea, a cărui arie de eligibilitate coincide cu cea a SUERD și care finanțează proiecte care au drept scop îmbunătățirea politicilor publice și a cooperării transnaționale în regiunea Dunării. Cu toate acestea, tot potrivit actorului interviuat, „programul nu finanțează proiecte majore de investiții, activități tehnice sau de finanțare în cadrul regiunii, fiind necesară identificarea unor alte surse de finanțare” (din programe transfrontaliere, programe operaționale naționale sau chiar finanțare privată). De asemenea, o altă dificultate o reprezintă „Principiul celor 3 NU” care presupune: concretizarea proiectului fără forme separate de finanțare din partea UE, fără noi instituții dedicate acestei cauze și fără noi reglementări în acest sens.

Conform unui fost coordonator pe această strategie, „pentru implementarea SUERD și pentru atingerea țintelor stabilite în cadrul fiecărei arii prioritare este necesară o comunicare eficientă și constantă între toate părțile implicate întrucât deciziile în cadrul SUERD se iau prin consens”⁵. Astfel, nu a fost suficientă buna intenție prin lansarea PTD, ci este nevoie de o mult mai bună comunicare între actorii instituționali implicați în acest proiect, este nevoie de o ameliorare a politicilor publice în acest sens, adaptate la nevoile și situațiile actuale. Este imperativ recomandat ca această cooperare teritorială, foarte importantă pentru politica de coeziune a UE, să înceapă să fie una echilibrată în diferitele țări participante la această strategie iar toate părțile implicate, indiferent de nivel, să fie interesate să contribuie și să muncească tot mai mult pentru a fluidiza și a ușura implementarea SUERD.

Dacă trecem mai departe, la ceea ce a făcut România în acești ani de membership și la impactul SUERD la nivel național, în urma chestionarelor realizate, pot afirma că România și Austria sunt recunoscute ca fiind cele mai active state SUERD, având de-a lungul anilor inițiative ce au pornit de la declarații politice (de exemplu, Declarația miniștrilor transporturilor privind întreținerea eficientă a infrastructurii de căi navigabile pe Dunăre și pe afluenții săi navigabili, de la Luxembourg, din 7 iunie 2012) care s-au concretizat prin proiecte realizate sau în curs de implementare. Unul din proiectele de anvergură este „Danubius-RI – Centru de cercetare avansată a sistemelor ape-mări”. Diverse organizații din România au câștigat proiecte finanțate din Programul Transnațional Dunărea – a se vedea „CERONAV”.

Așa cum a confirmat un respondent, „România a promovat pe larg Strategia la nivel național. Cu fiecare ocazie, MAE a explicat conceptul și instrumentele SUERD actorilor de la nivelurile național și local. Mai mult, țara noastră a participat activ la implementarea SUERD prin implicarea a numeroase instituții în proiecte transnaționale, prin realizarea de evenimente și

---

⁴ Respondent 2, Ministerul Transporturilor (MT). Chestionar aprofundat în data de 20 aprilie 2018.

⁵ Respondent 3, Ministerul Afacerilor Externe. Chestionar aprofundat în data de 22 aprilie 2018.

activități relevante SUERD, contribuind astfel la intensificarea cooperării cu statele din regiune, și este singura țară care alocă pe plan național o linie de finanțare pentru SUERD, prin Programul Operațional Regional, administrat de Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene (MDRAPFE)”⁶. Această confirmare oficială ne arată că România a participat și continuă să participe activ la implementarea SUERD, însă pot adăuga că implicarea aceasta nu este suficientă. Trebuie să se treacă realmente dincolo de stadiul de activități, întâlniri, evenimente etc. și să se înceapă o adevărată muncă pentru a promova la maxim zonele aflate în această arie de interes, să crească investițiile și proiectele astfel încât România să poată afirma că în anii de membership a făcut tot ce a fost posibil și că impactul SUERD la nivel național a fost unul la cote maxime.

Ministerul Transporturilor (MT), în calitate de co-coordonator al AP1a – Căi navigabile interioare⁷, a abordat o politică de dezvoltare la nivelul întregii regiuni contribuind semnificativ la îmbunătățirea cooperării cu toți actorii implicați (sectorul privat, autoritățile locale, ONG-uri, mediul academic, cu instituțiile Uniunii Europene) în vederea creșterii transportului de mărfuri în porturi și pe căile navigabile interioare. De asemenea, MT a continuat promovarea proiectelor naționale cu impact regional din domeniul transporturilor pe căile navigabile.

La nivel național, în cadrul Programului Operațional Regional, gestionat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, a fost inclusă Axa prioritară 6, Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională, Prioritatea de Investiții 6.1, cu apel dedicat sprijinirii obiectivelor prevăzute de Aria prioritară 1 – Interconectarea regiunii Dunării a Strategiei Uniunii Europene privind regiunea Dunării (SUERD). Acest apel de proiecte a fost dedicat modernizării drumurilor în județele riverane Dunării. Astfel, conform unui alt respondent: „SUERD a contribuit și contribuie la o bună dezvoltare și consolidare a mediului dunărean. Planul de acțiune elaborat în contextul Strategiei în anul 2010 cu obiectivul de a identifica în mod clar prioritățile și de a preciza părțile responsabile cu punerea lor în aplicare dar și cu acțiunile ulterioare. De asemenea, acest plan urmărește să aloce responsabilitățile între diferitele niveluri administrative și diferiții actori din regiune, cu sprijin din partea altor parteneri, în special a instituțiilor UE. Până la momentul actual putem sintetiza și spune că impactul SUERD a generat la nivel național o mai bună conștientizare asupra posibilităților de cooperare în bazinul Dunării, o creștere a interesului față de mecanismele de cooperare din cadrul Strategiei la nivel local precum și creșterea interacțiunii organizațiilor din România cu cele din țările partenere SUERD”⁸.

Pe axa AP1a nu numai că s-a permis crearea unor noi rețele și procese transfrontaliere (de exemplu, între ministerele transporturilor/autoritățile navigabile din diferite state), dar și rețele și

---

⁶ Respondent 4, Ministerul Afacerilor Externe. Chestionar aprofundat în data de 22 aprilie 2018.

⁷ Una dintre cele trei arii prioritare tematice coordonate de România, AP1a – împreună cu Austria. AP3 – Promovarea culturii și a turismului, a contactelor directe între oameni – împreună cu Bulgaria și AP5 – Gestionarea riscurilor de mediu – împreună cu Ungaria.

⁸ Respondent 5, Ministerul Afacerilor Externe, BSUERD. Chestionar aprofundat în data de 24 aprilie 2018.

procese de cooperare transversale de succes (de exemplu, între AP11⁹ și AP1a). În viitor, *AP1a* va continua pe aceeași cale. Tematica principală va fi coordonarea activităților de reabilitare și întreținere a căilor navigabile, reducerea birocrăției (simplificarea proceselor administrative, în colaborare cu *AP11*) și modernizarea și ecologizarea flotei interioare. Sunt în curs de pregătire proiecte viitoare de implementare, pentru a contribui la realizarea obiectivelor *AP1a*.

La nivelul Ariei prioritare **AP 3** a Strategiei UE pentru Regiunea Dunării – *To promote culture and tourism, people to people contacts*, activitățile realizate sunt puse cel mai bine în evidență în cadrul rapoartelor de progres care relevă cel mai bine atât progresul înregistrat la nivelul ariei prioritare, cât și progresul pentru fiecare dintre țintele asumate. Un actor specialist pe această arie susține că „În ceea ce privește activitățile viitoare, ele se vor concentra pe realizarea unor demersuri semnificative pentru atingerea tuturor țăintelor AP3 SUERD, dar cu accent pe cele care privesc dezvoltarea unor rute culturale noi și susținerea rutelor culturale existente, implementarea unui sistem armonizat de monitorizare a activităților turistice pentru toate cele 14 state dunărene, dezvoltarea unui brand al Dunării, dar și asigurarea protecției patrimoniului natural și cultural al regiunii. Menționez că atât în 2018, cât și în 2019, MDRAP, în calitate de coordonator al AP3 SUERD, va organiza o serie de evenimente reuniuni ale Comitetului de Coordonare, conferințe dedicate turismului și culturii, dezbateri publice, va elabora o serie de studii pe teme de interes pentru atingerea țăintelor mai sus menționate și va participa la activități relevante SUERD desfășurate atât la nivel național, cât și la nivel european”¹⁰.

În plus, pentru *AP5*¹¹, principalele proiecte aflate în derulare sau în curs de aprobare sunt „Danube Sediment”, „Joint Tisza”, „CAMARO-D”, „DriDANUBE”, „Darrefort” și „Danube Floodplain”, toate având o importanță foarte mare pentru ameliorarea riscurilor de mediu din teritoriul Dunărean. Potrivit unuia dintre respondenți, „ariile viitoare de cooperare avute în vedere cuprind managementul secetelor și al resurselor reduse de apă, reducerea riscurilor de poluare accidentală a apelor, creșterea capacității pentru un răspuns rapid și coordonat în cazul urgențelor de mediu, îmbunătățirea cooperării operative dintre autoritățile implicate în managementul riscului de mediu și a situațiilor de urgență precum și coordonarea măsurilor operaționale pentru a face față riscurilor de mediu”¹².

Dintre proiectele dezvoltate ca rezultat al SUERD, le amintim în special pe cele privind reabilitarea și întreținerea bazinelor navigabile pe Dunăre, respectiv crearea unor rețele de protejare a mediului și dezvoltarea metodologiilor pentru menajarea riscului natural, precum și administrarea acestuia în condițiile schimbărilor climatice. SUERD a îmbunătățit cultura cooperării atât între părțile interesate, cât și între instituțiile care s-au conectat și au împărtășit cunoștințele și experiențele necesare pentru o bună dezvoltare macro-regională.

---

⁹ Una dintre ariile prioritare tematice – AP11 – Conlucrarea în vederea promovării securității și pentru soluționarea problemelor puse de criminalitatea organizată și de infracțiunile grave.

¹⁰ Respondent 6, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP). Chestionar aprofundat în data de 23 martie 2018.

¹¹ Una dintre cele trei arii prioritare tematice coordonate de România – AP5 – Gestionarea riscurilor de mediu – împreună cu Ungaria.

¹² Respondent 7, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor. Interviu aprofundat în data de 26 martie 2018.

Deși până aici totul pare că merge într-un ritm în mare parte corect și pozitiv, la nivelul actorilor implicați în SUERD, în urma chestionarelor realizate, pot afirma că există și o serie de nemulțumiri și așteptări pe care aceștia le au, iar barierele cu care se confruntă cel mai des au un impact major în rezultatele acestei Strategii la nivel național. Un respondent a adăugat că „aspectele care pot fi îmbunătățite vizează implicarea activă a tuturor celor 14 state în intensificarea colaborării la nivel macro-regional, în special prin elaborarea și implementarea de proiecte relevante în domeniile SUERD în special pe ariile prioritare coordonate de România. În plus, obținerea finanțării pentru toate tipurile de proiecte ce pot fi implementate în context SUERD este o provocare majoră pentru majoritatea factorilor relevanți SUERD, iar dese schimbări ale miniștrilor încetinesc și acestea bunul mers”¹³. Astfel, procesele politice și inițiativele de proiect ar trebui să fie în continuare aliniată cât mai mult posibil. Trebuie asigurat un peisaj de finanțare pentru ca inițiativele de proiect să fie realizate. Pentru a menține participarea la un nivel înalt, mobilizarea și motivarea membrilor Grupului de coordonare și a părților interesate necesită o atenție continuă. Acest lucru se realizează prin furnizarea de rapoarte tehnice și de monitorizare a politicilor pentru a menține procesele politice „vii” și relevante.

În ceea ce privește evenimentele importante dedicate SUERD, la nivel amplu regăsim *National Participation Days* și *Danube Participation Days*. Aceste întâlniri au loc anual în diferite orașe ale statelor riverane, discutându-se cele mai recente realizări, cum au fost executate acestea, dar și noi idei și strategii pentru finalizarea proiectelor viitoare. Este evident că ne interesează și ce oportunități ar putea aduce pe viitor (1, 2, 3 ani) Strategia pentru această parte a Europei, în special în România, dacă rămâne mai mult un concept sau dacă va aduce elemente de dezvoltare. În acest sens, analizând cele studiate și enumerate mai sus, putem afirma că SUERD nu a rămas la stadiul unei platforme de comunicare și cooperare, ci a promovat și implementat proiecte concrete cu rezultate tangibile. Ministerul Transporturilor, în calitate de co-coordonator al *PAIa*, va continua să se implice activ pentru atingerea obiectivelor SUERD, după cum a declarat un intervievat, care arată că „SUERD a fost benefică în ceea ce privește promovarea culturii și a turismului din spațiul dunărean, conservarea biodiversității, a peisajelor și a calității aerului și a solurilor, promovarea securității și soluționarea problemelor legate de criminalitatea organizată și de infracțiuni grave, sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv dezvoltarea clusterelor dar și îmbunătățirea mobilității și a multi-modalității pe căi navigabile interioare și legături rutiere, feroviare și aeriene”¹⁴.

Astfel, pot afirma că Strategia poate aduce elemente de dezvoltare României. Interesul pentru aceasta există și este foarte mare la nivelul actorilor locali. Însă, de la idee la rezultat procesul este complex: trebuie identificați parteneri din țările SUERD, prezentată ideea în grupurile de lucru SUERD, găsită o sursă de finanțare, scris proiectul etc.

Dacă fluvii din Germania, Belgia și Franța au fost foarte bine utilizate pentru dezvoltarea locală, oare și potențialul Dunării a fost atins la nivelul țării noastre? Acesta este unul foarte

---

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ Respondent 2.

ridicat, însă este necesară o continuă dezvoltare pe plan național și internațional. Putem, astfel, afirma că potențialul Dunării este mult peste nivelul actual de utilizare, iar SUERD constituie în continuare un instrument foarte bun în acest sens.

Un expert respondent afirmă: „coordonatorii ariei prioritare 1.a vor continua demersurile și inițiativele pentru ca transportul pe căile navigabile interioare să se dezvolte, având în vedere principalele avantaje ale navigației pe Dunăre – ecologice, economice – întrucât prezintă costuri reduse de transport, niveluri ridicate de siguranță, costuri reduse pentru dezvoltarea infrastructurii. Navigația pe Dunăre se confruntă, totuși, cu mai multe probleme care împiedică să se dezvolte așa cum se dorește. Acestea includ condiții necorespunzătoare de navigație pentru transportul comercial, bariere administrative în cadrul procedurilor de transport internațional și progrese insuficiente în ceea ce privește ecologizarea modului de transport”¹⁵. Ținând cont de faptul că Dunărea trece prin 10 țări diferite de la izvorul său până la Marea Neagră, prin Canalul Sulina din România, în continuare consider cooperarea internațională ca fiind esențială pentru depășirea problemelor actuale.

Un actor intervievat este de părere că, „în termeni de politică regională, SUERD este un succes atât în ceea ce privește cooperarea între toți factorii implicați cât și în implementarea proiectelor cu caracter transnațional”. Totuși, în toate țările participante la SUERD lipsește o finanțare mai clară și mai ușor de accesat, putem adăuga încă o dificultate întâmpinată care cântărește foarte mult, implicarea politică la nivelul înalt care trebuie să fie una constantă, nu doar impulsuri când și când.

Dacă tot cunoaștem importanța politicii de coeziune, trebuie să spunem că aceasta se pare că aduce o contribuție reală la îmbunătățirea cooperării teritoriale. Valoarea adăugată adusă de aceasta rezultă mai ales din caracterul său integrat, prin faptul că reunește intervenții din diferite domenii, precum infrastructură, cercetare și inovare, ocuparea forței de muncă, educație, mediul de afaceri, protecția mediului, schimbări climatice și eficiența energetică, într-un pachet de politici coerente. Chestiune confirmată și de un actor care afirmă că această politică „contribuie semnificativ nu numai la îmbunătățirea cooperării teritoriale, dar și la asigurarea unui cadru și a unei strategii de investiții necesară dezvoltării statelor membre UE din punct de vedere economic, social și teritorial. De subliniat este faptul că dimensiunea teritorială reprezintă unul dintre reperele importante în procesul de elaborare a politicii de coeziune pentru perioada de programare 2014-2020”¹⁶. Dintr-o perspectivă mai îndrăzneță, am putea afirma că această cooperare teritorială contribuie la coeziune.

De la realizarea chestionarelor, au fost făcute publice rezultatele celui de-al doilea apel de proiecte, precum și al apelului pentru *Seed Money Facility* al Programului Transnațional Dunărea, la proiectele depuse spre evaluare participând un număr semnificativ de parteneri români. Totodată, în anul 2019 a fost finalizată și implementarea proiectelor finanțate în cadrul primului apel de proiecte al PTD. Pentru acestea, o serie de rezultate sunt deja vizibile.

---

¹⁵ Respondent 5.

¹⁶ Respondent 7.

Adaug că autoritățile publice locale din județele riverane Dunării pot depune proiecte de conservare, protejare, promovare și dezvoltare a patrimoniului cultural, precum și pentru investițiile în turism, în cadrul apelurilor dedicate SUERD. Nu în ultimul rând, proiecte cu relevanță SUERD pot fi implementate prin proiecte finanțate prin Programele de cooperare transfrontalieră (România-Bulgaria, România-Serbia, România-Republica Moldova, România-Ucraina și România-Ungaria).

În primul semestru al anului 2019 țara noastră a asigurat *Președinția Consiliului UE*, care s-a suprapus în parte cu *Președinția SUERD a României*, oportunitate ca a creat un cadru excelent pentru a crește vizibilitatea nu doar a SUERD, ci a tuturor politicilor regionale pe care România le promovează.

Concluzii

Având în vedere analiza realizată și mai ales răspunsurile primite de la o parte dintre actori chestionați, consider că Strategia UE pentru Regiunea Dunării poate avea un aport semnificativ la dezvoltarea teritoriului românesc și că impactul acesteia va fi cu atât mai mare cu cât vor fi implicați mai mulți și mai diverși stakeholderi.

Astfel, putem trage o concluzie privind lipsa vizibilității strategiei la nivel național, problemă care ar putea fi eliminată prin organizarea unor evenimente de anvergură (Forum național, conferințe și ateliere de lucru tematice, dezbateri) și prin promovarea unor angajamente transnaționale la nivel înalt care, ulterior, să fie monitorizate și implementate prin acțiuni concrete. Pentru maximizarea impactului acestora este necesar ca evenimentele să aibă un caracter integrat, aspectele teoretice și conceptuale fiind completate cu elemente practice privind elaborarea și implementarea proiectelor cu relevanță SUERD și mai ales, cu informații privind sursele de finanțare. Este necesar ca simplii cetățeni să primească informația mult mai ușor și transparent, să fie informați mult mai des și întrebați în legătură cu anumite aspecte.

Potrivit actorilor chestionați, care au avut amabilitatea de a-mi răspunde la un set de 12 întrebări, România se implică activ în SUERD, însă obstacolele întâmpinate încetinesc bunul mers al proiectelor și finalizarea mai rapidă a acestora. Procesul este unul care necesită timp și regula celor trei „NU” reprezintă o dificultate, astfel încât putem afirma că, deși potențialul Dunării este unul foarte ridicat, acesta este mult peste nivelul actual de utilizare.

Buna implementare a Strategiei depinde de ariile prioritate, de sprijinul de la nivel național și de coordonarea cu alte programe și politici la nivel UE. Drept urmare, pentru o mai buna implementare este nevoie de o implicare din partea tuturor părților interesate relevante și de o recunoaștere a diversității proceselor care se desfășoară în cadrul acoperișului macro-regional. Chiar și așa, SUERD constituie în continuare un instrument de dezvoltare foarte bun pentru România și necesită fără doar și poate o continuă dezvoltare pe plan național și internațional pentru a-și maximiza obiectivele asumate.

Deși există multiple documente strategice, am observat că transpunerea în practică a priorităților și obiectivelor principale nu reușește să conducă către un rezultat durabil, către o dezvoltare unitară în regiunile riverane Dunării. Prin urmare, consider că nu există o concentrare

a eforturilor pe proiectele cu adevărat importante, în funcție și de nevoile existente, nu se încearcă suficient să se implementeze proiecte strategice mari care să producă cu adevărat impact social și economic. Rezultatele obținute pot fi de folos pentru cei interesați de strategiile macro-regionale, în special de regiunea Dunării, deoarece răspunsurile chestionaților oferă informații legate de impactul pe care îl pot produce intervențiile adecvate ale actorilor implicați direct și indirect în strategii de dezvoltare. Acești actori de la nivel național ar trebui să ia o decizie clară cu privire la scopurile urmărite și abia apoi, în funcție de acestea, să vadă oportunitățile, necesitățile și posibilitățile de finanțare de proiecte pe Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării.

În următorul studiu, la care deja lucrez, doresc să văd și să analizez dacă în urma Presedinției SUERD deținută de România timp de un an (de la 1 noiembrie 2018) – care a avut printre temele principale *Promovarea cooperării în regiunea Dunării prin utilizarea clusterelor pentru crearea de lanțuri valorice umane și economice* – obiectivele și prioritățile stabilite au fost și atinse. Voi analiza opiniile actorilor implicați la doi ani diferență.

Concluzionând, putem afirma că impactul SUERD nu se ridică la nivelul așteptărilor, că SUERD nu a reușit să genereze plus-valoarea așteptată la lansare, aceasta fiind în continuare o dimensiune subutilizată dacă ne raportăm la nenumăratele proiecte care se pliază pe aceasta și care ar putea primi finanțare, dezvoltând astfel regiunea Dunării, în special în România în cele 12 județe riverane. Consider că utilizarea „pârghiilor” disponibile este una scăzută, astfel că ne confruntăm cu o lipsă de viziune privind importanța și dezvoltarea coerentă a acestei strategii foarte importantă, situație regăsită atât la nivel național cât și regional, nu doar pe SUERD.